

102

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 25 kwietnia 1983 r.

w sprawie udzielania pomocy nieletnim oraz określenia organu koordynującego działania w zakresie tej pomocy.

Na podstawie art. 76 § 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. Nr 35, poz. 228) zarządza się, co następuje:

§ 1. Pomocy udziela się nieletnim zwalnianym z zakładów wychowawczych albo z innych placówek opiekuńczo-wychowawczych, z zakładów społecznych służby zdrowia, z zakładów pomocy społecznej, z zakładów poprawczych, z instytucji lub organizacji powołanej do przygotowania zawodowego, zwanych dalej „jednostkami”, albo w razie ustania pobytu w rodzinie zastępczej, jeżeli rodzice lub opiekunowie nie mogą zapewnić nieletnim niezbędnych warunków wychowawczych i bytowych.

§ 2. Zapewnienie pomocy następuje przed przewidywanym zwolnieniem nieletniego z jednostek wymienionych w § 1 lub ustaniem pobytu w rodzinie zastępczej.

§ 3. Pomocy udzielają nieletnim organy wykonujące orzeczenie, terenowe organy administracji państwowej, instytucje państwowe, organizacje młodzieżowe i inne organizacje społeczne.

§ 4. Pomoc udzielana nieletnim polega zwłaszcza na:

- 1) umożliwieniu przygotowania zawodowego,
- 2) ułatwieniu podjęcia nauki w odpowiedniej szkole,
- 3) ułatwieniu znalezienia pracy odpowiadającej zainteresowaniom i możliwościom nieletniego,
- 4) zapewnieniu w razie potrzeby czasowego zakwaterowania lub umieszczeniu w internacie na czas trwania przygotowania zawodowego lub nauki w szkole,
- 5) umożliwieniu dalszego leczenia,
- 6) udzielaniu świadczeń materialnych, przede wszystkim przez dostarczenie odzieży, bielizny, obuwia, żywności, a w szczególności uzasadnionych wypadkach wypłacaniu zapomóg pieniężnych.

§ 5. 1. Rodzaj pomocy, której należy udzielić nieletniemu, określa organ wykonujący orzeczenie w porozumieniu z sędzią rodzinnym, nie później niż w terminie 3 miesięcy przed planowym zwolnieniem nieletniego z jednostki lub ustaniem pobytu w rodzinie zastępczej.

2. W celu ustalenia rodzaju pomocy, której należy udzielić nieletniemu, oraz zapewnienia jej realizacji organ wykonujący orzeczenie podejmuje odpowiednie działania, a zwłaszcza zwraca się w tej sprawie do właściwych organów administracji państwowej, organizacji młodzieżowych i innych organizacji społecznych oraz uspołecznionych zakładów pracy.

3. Przy ustalaniu rodzaju pomocy dla nieletniego organ wykonujący orzeczenie może żądać wyjaśnień od rodziców nieletniego; sędzia rodzinny ponadto może żądać wyjaśnień od jednostki, w której nieletni przebywa. W tym celu sędzia może delegować do tej jednostki swego przedstawiciela.

4. Nieletni może zwrócić się o udzielenie pomocy, o której mowa w § 4, do sędziego rodzinnego nadzorującego wykonanie orzeczenia.

§ 6. Organy, instytucje i organizacje udzielające pomocy określonej w § 4 rejestrują zakres udzielonej pomocy, w tym również nieuzasadnioną odmowę podjęcia przez nieletniego zaproponowanej mu nauki, pracy lub leczenia.

§ 7. Jeżeli powrót nieletniego do środowiska rodzinnego nie jest wskazany, sędzia rodzinny wykonujący orzeczenie podejmuje odpowiednie działania w celu zapewnienia nieletniemu właściwych warunków bytowych i wychowawczych.

§ 8. 1. Jeżeli sędzia rodzinny nie zarządzi inaczej, jednostki wymienione w § 1, nie później niż w terminie 2 miesięcy przed przewidywanym zwolnieniem nieletniego, zawiadamiają właściwy miejscowo terenowy organ administracji państwowej stopnią podstawowego o potrzebie:

- 1) zatrudnienia nieletniego, a w razie gdy nieletni nie ma zakwaterowania, także o potrzebie zapewnienia mu zakwaterowania,
- 2) zapewnienia nieletniemu miejsca w internacie na czas trwania przygotowania zawodowego lub do czasu ukończenia szkoły bądź skierowania na odpowiednie przygotowanie zawodowe lub do właściwej szkoły,
- 3) skierowania nieletniego na badanie przez komisję lekarską do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, jeżeli jest on niepełnosprawny, w celu wydania orzeczenia o inwalidztwie oraz stwierdzenia konieczności przysposobienia zawodowego (szkolenia) i zatrudnienia w warunkach przewidzianych dla inwalidów lub konieczności objęcia pomocą społeczną albo dalszym leczeniem.

2. W razie wydania orzeczenia o inwalidztwie nieletniego, jednostki są obowiązane do udzielenia mu pomocy w przygotowaniu wniosku o rentę inwalidzką.

3. Przed ustaniem pobytu nieletniego w rodzinie zastępczej organ wykonujący orzeczenie ma obowiązek zapewnić mu pomoc, stosownie do § 5.

§ 9. 1. Organ, o którym mowa w § 8 ust. 1, zalicza nieletniego zwalnianego z jednostki lub opuszczającego rodzinę zastępczą do kategorii osób pilnie poszukujących pracy, jeżeli zachodzi potrzeba zatrudnienia nieletniego.

2. Po otrzymaniu informacji o potrzebie zatrudnienia nieletniego z zakwaterowaniem organ wymieniony w ust. 1 jest obowiązany przesłać jednostce wykaz wolnych miejsc pracy z zakwaterowaniem, a po ustaleniu właściwego do zatrudnienia zakładu pracy — wydać skierowanie do pracy.

§ 10. 1. Uspołeczniony zakład pracy jest obowiązany zatrudnić nieletniego, skierowanego do pracy w tym zakładzie.

2. Uspołeczniony zakład pracy powinien ułatwić nieletniemu — w razie potrzeby — przygotowanie zawodowe oraz zapewnić mu zakwaterowanie.

3. Uspołeczniony zakład pracy jest obowiązany do wypłacenia nieletniemu, nie mającemu w chwili przystą-

pienia do pracy środków utrzymania, na jego wniosek, zaliczki w wysokości miesięcznego najniższego wynagrodzenia pracowników uspołecznionych zakładów pracy, z obowiązkiem zwrotu zaliczki w 6 ratach miesięcznych.

§ 11. 1. Właściwe miejscowo zespoły opieki zdrowotnej są obowiązane do udzielania nieletnim świadczeń leczniczych oraz objęcia nieletnich niezdolnych do pracy opieką społeczną, gdy pomoc taka jest konieczna.

2. Właściwe terenowe organy administracji państwowej stopnia podstawowego są obowiązane do udzielania nieletnim pomocy w podejmowaniu nauki i umieszczaniu w bursach lub internatach.

§ 12. Na cele pomocy udzielanej nieletnim oraz na zapobieganie i zwalczanie demoralizacji nieletnich przeznaczają się kwoty uzyskiwane z 5-procentowych potrąceń z należności za pracę skazanych i wychowanków zakładów dla nieletnich.

§ 13. Ze środków, o których mowa w § 12, może być także udzielana w razie potrzeby pomoc dla osób pokrzywdzonych czynem karalnym i ich rodzin.

§ 14. 1. Działalność w zakresie pomocy udzielanej nieletnim koordynuje Minister Sprawiedliwości.

2. Minister Sprawiedliwości dokonuje również podziału środków przeznaczonych na pomoc dla nieletnich i ustala zasady gospodarowania tymi środkami.

§ 15. 1. Przy Ministrze Sprawiedliwości działa Rada do Spraw Pomocy dla Nieletnich, zwana dalej „Radą”.

2. Rada jest organem doradczym Ministra Sprawiedliwości.

3. Do zadań Rady należy:

- 1) przedstawianie wniosków w sprawie pomocy dla nieletnich,
- 2) sprawowanie nadzoru nad prawidłowym udzielaniem tej pomocy,
- 3) przedstawianie wniosków w sprawie podziału środków przeznaczonych na cele pomocy udzielanej nieletnim oraz osobom wymienionym w § 13,
- 4) ocena bieżących potrzeb w zakresie pomocy dla nieletnich.

§ 16. 1. W skład Rady wchodzi: przewodniczący, którym jest Minister Sprawiedliwości albo osoba przez niego wyznaczona, oraz jako członkowie przedstawiciele:

- 1) Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej,
- 2) Ministra Oświaty i Wychowania,
- 3) Ministra Obrony Narodowej,
- 4) Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych,
- 5) Urzędu Rady Ministrów,
- 6) Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Sportu,
- 7) Głównego Komitetu Turystyki,
- 8) Komendy Głównej Milicji Obywatelskiej,
- 9) Rady Naczelnej Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej,
- 10) Zarządu Głównego Ligi Kobiet Polskich,
- 11) Związku Socjalistycznej Młodzieży Polskiej,

- 12) Związku Młodzieży Wiejskiej,
- 13) Zrzeszenia Studentów Polskich,
- 14) Związku Harcerstwa Polskiego,
- 15) Zarządu Głównego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci,
- 16) Zarządu Krajowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka,
- 17) Zarządu Głównego Towarzystwa Higieny Psychiczej,
- 18) Zarządu Głównego Społecznego Komitetu Przeciwalkoholowego,
- 19) Zarządu Głównego Polskiego Czerwonego Krzyża.

2. Minister Sprawiedliwości zaprasza przedstawiciela Prokuratora Generalnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej do składu Rady oraz może zapraszać do pracy w Radzie przedstawicieli instytucji państwowych i organizacji społecznych nie wymienionych w ust. 1 oraz inne osoby, zwłaszcza reprezentujące środowisko naukowe.

3. Rada wybiera spośród siebie prezydium, w tym dwóch zastępców przewodniczącego i sekretarza.

§ 17. 1. Działalność w zakresie pomocy dla nieletnich w okręgu sądu wojewódzkiego koordynuje prezes tego sądu.

2. Prezes sądu w szczególności:

- 1) czuwa nad realizacją wytycznych w sprawie pomocy dla nieletnich oraz zapobiegania i zwalczania demoralizacji nieletnich,
- 2) dokonuje podziału środków uzyskanych na ten cel,
- 3) zapewnia prawidłowe udzielanie tej pomocy.

§ 18. 1. Przy prezesie sądu wojewódzkiego działa zespół do spraw pomocy dla nieletnich; teren działania zespołu pokrywa się z obszarem właściwości terytorialnej sądu wojewódzkiego.

2. Zespół jest organem doradczym prezesa. Przepis § 15 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

§ 19. 1. W skład zespołu, o którym mowa w § 18, wchodzi: przewodniczący — prezes sądu wojewódzkiego oraz jako członkowie przedstawiciele:

- 1) sądu wojewódzkiego,
- 2) komendy wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej,
- 3) terenowego organu administracji państwowej stopnia wojewódzkiego,
- 4) organizacji społecznych wymienionych w § 16 ust. 1 — o zasięgu działania na terenie województwa.

2. Prezes sądu wojewódzkiego zaprasza do składu zespołu przedstawiciela prokuratury wojewódzkiej oraz może zapraszać do pracy w zespole przedstawicieli instytucji państwowych i przedstawicieli organizacji społecznych innych poza wymienionymi w § 19 ust. 1 pkt 4, działających na obszarze właściwości terytorialnej sądu wojewódzkiego, a także inne osoby.

3. Zespół wybiera spośród siebie prezydium, w tym zastępcę przewodniczącego i sekretarza.

§ 20. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 13 maja 1983 r.

Prezes Rady Ministrów: gen. armii *W. Jaruzelski*

Redakcja: Urząd Rady Ministrów — Biuro Prawne, Warszawa, Al. Ujazdowskie 1/3.
Administracja: Administracja Wydawnictw Urzędu Rady Ministrów, ul. Powsińska 69/71
00-979 Warszawa (skrytka pocztowa 81), tel. 28-90-01 w. 608 i 42-14-78.

Wydano z polecenia Prezesa Rady Ministrów
w Zakładach Graficznych „Tamka”, Zakład nr 1, Warszawa, ul. Tamka 3.